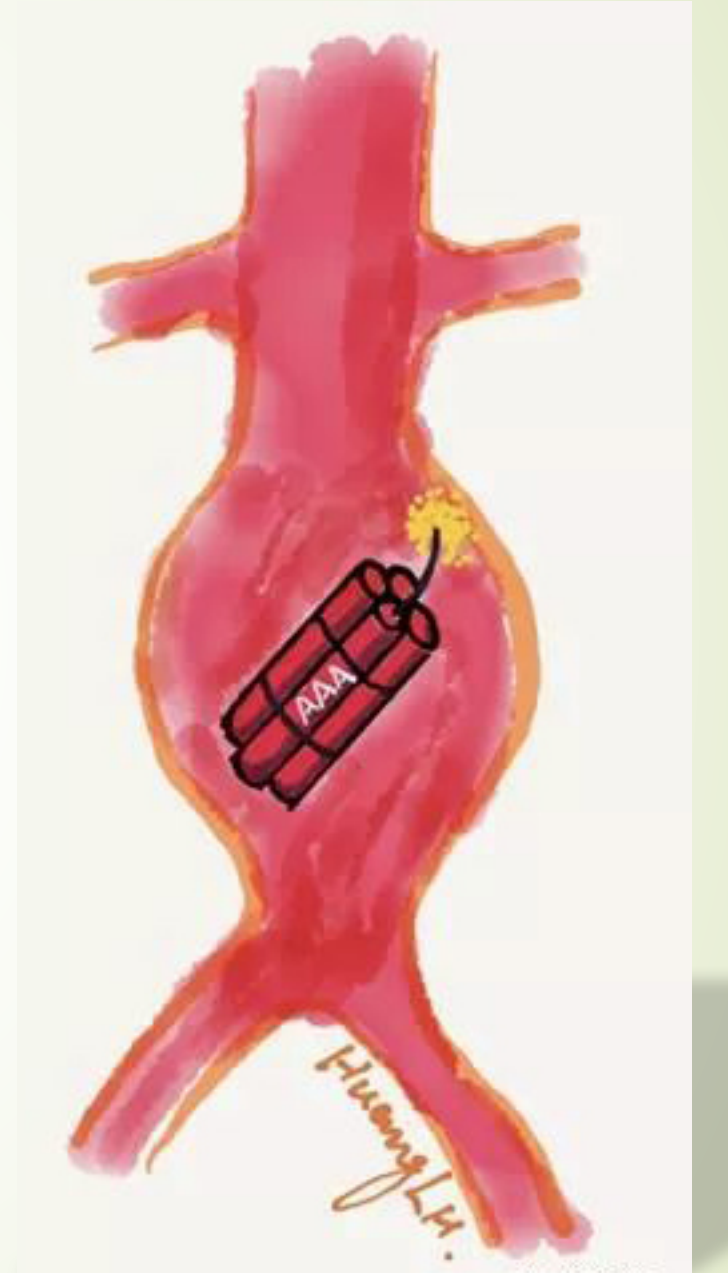

ACIL SERVİS HEKİMLERİ İÇİN

Aort Anevrizma ve Disseksiyonu

Op. Dr. Birkan Akbulut

Kalp Damar Cerrahisi Uzmanı

AORT DİSSEKSİYONLARI

Giriş

- İlk defa 200 yıl Morgagni tarafından tarif edilmiş
- 1819: Laennec patolojiyi tarif etmiş ve disseksiyon terimini kullanmış
- 1955: DeBakey ilk başarılı ameliyatı yapmış

Giriş

- Mortalite semptomların başlangıcı ile tanı konulup tedaviye kadar geçen süre ile doğrudan ilişkilidir
- Mortalite saatte %1-2 artmakta
- İlk 24 saatte mortalite %33
- İlk 48 saatte mortalite %50
- İlk 2 hafta mortalitesi %75
- Bir yıllık mortalite %95

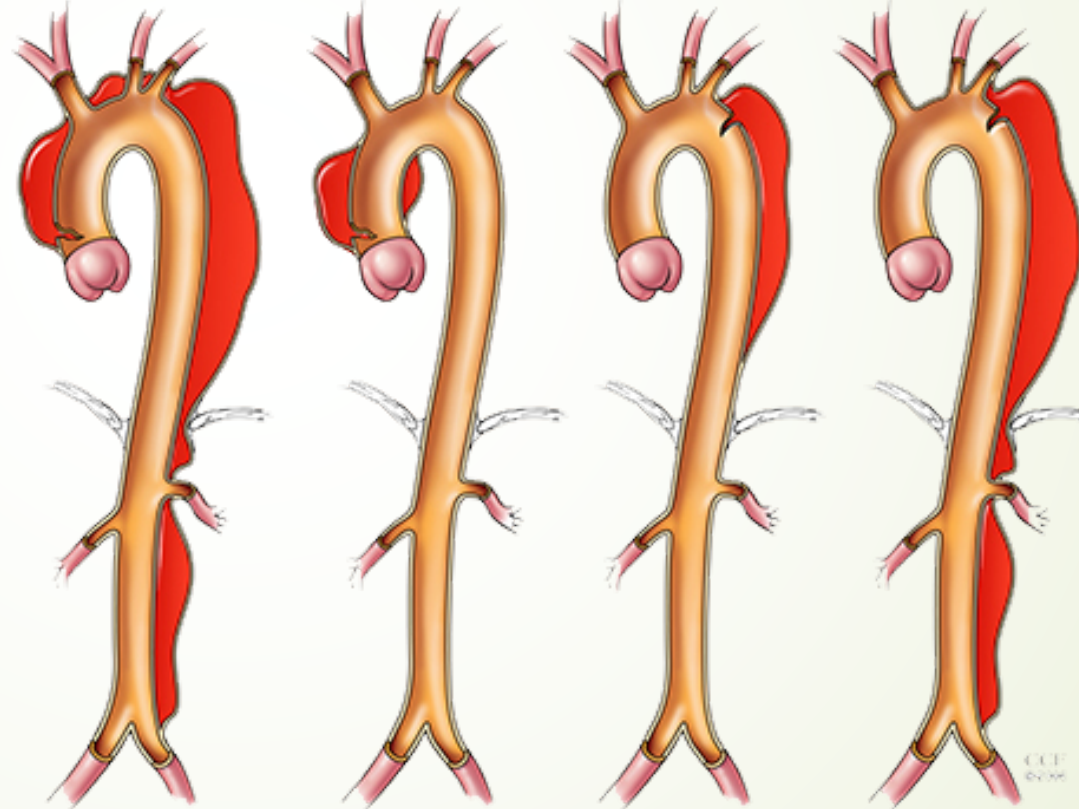
Sınıflandırma

	Proximal		Distal	
DeBakey	I	II	IIIa	IIIb
Stanford	A	A	B	B

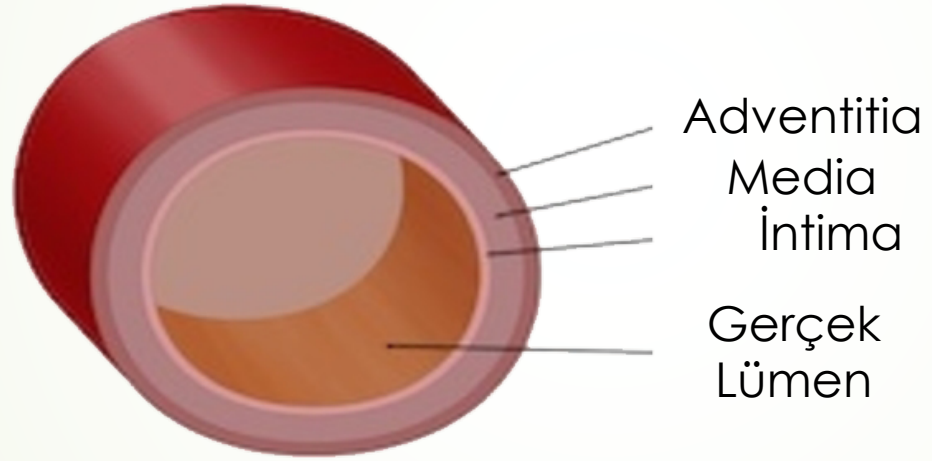
Sınıflandırma

	Proximal		Distal	
DeBakey	I	II	IIIa	IIIb
Stanford	A	A	B	B

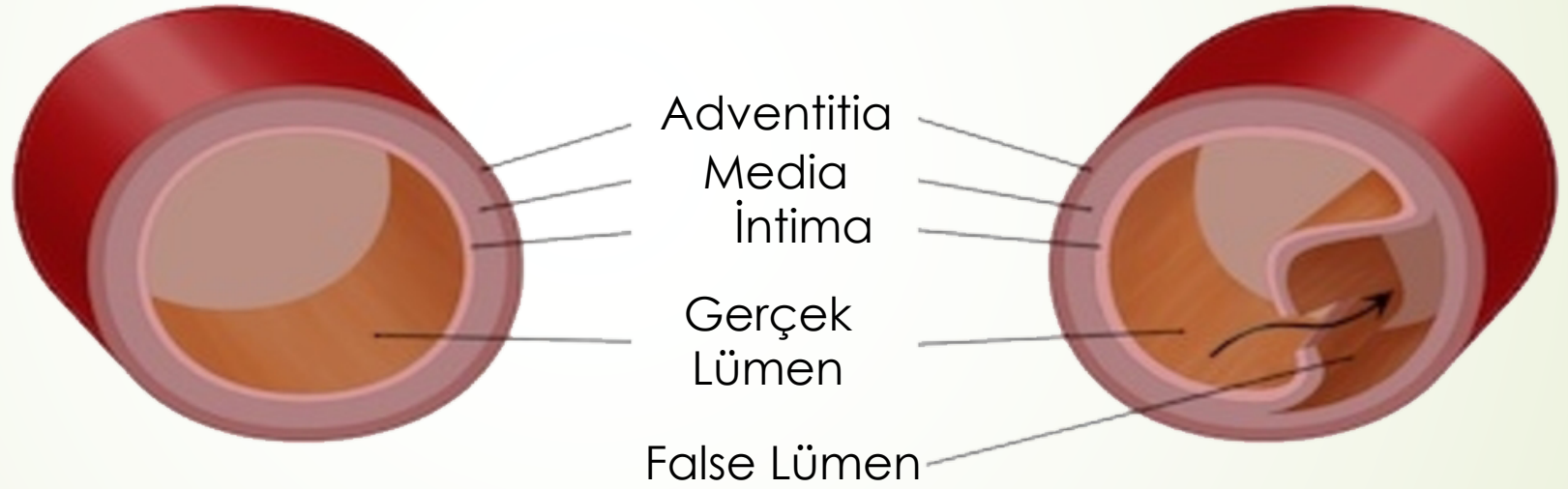

- Semptomlar 2 haftadan yeni ise **akut**, daha uzun süreli varsa **kronik**

Fizyopatoloji

Fizyopatoloji

Fizyopatoloji

- Kalıtsal bağ dokusu hastalıkları
  - Marfan S., Ehlers-Danlos S. Tip IV, vs
- Konjenital aort kapak hastalıkları
- Aort koarktasyonu
- Aort anevrizması
- Aortit (enfektif)
- Artan yaş
- Kimyasal maddeler
  - Kokain, metamfetamin, ecstasy
- Enflamatuvar hastalıklar
  - Takayasu arteriti
- Ateroskleroz diskesiyon için tek başına bir risk faktörü değildir.

Fizyopatoloji

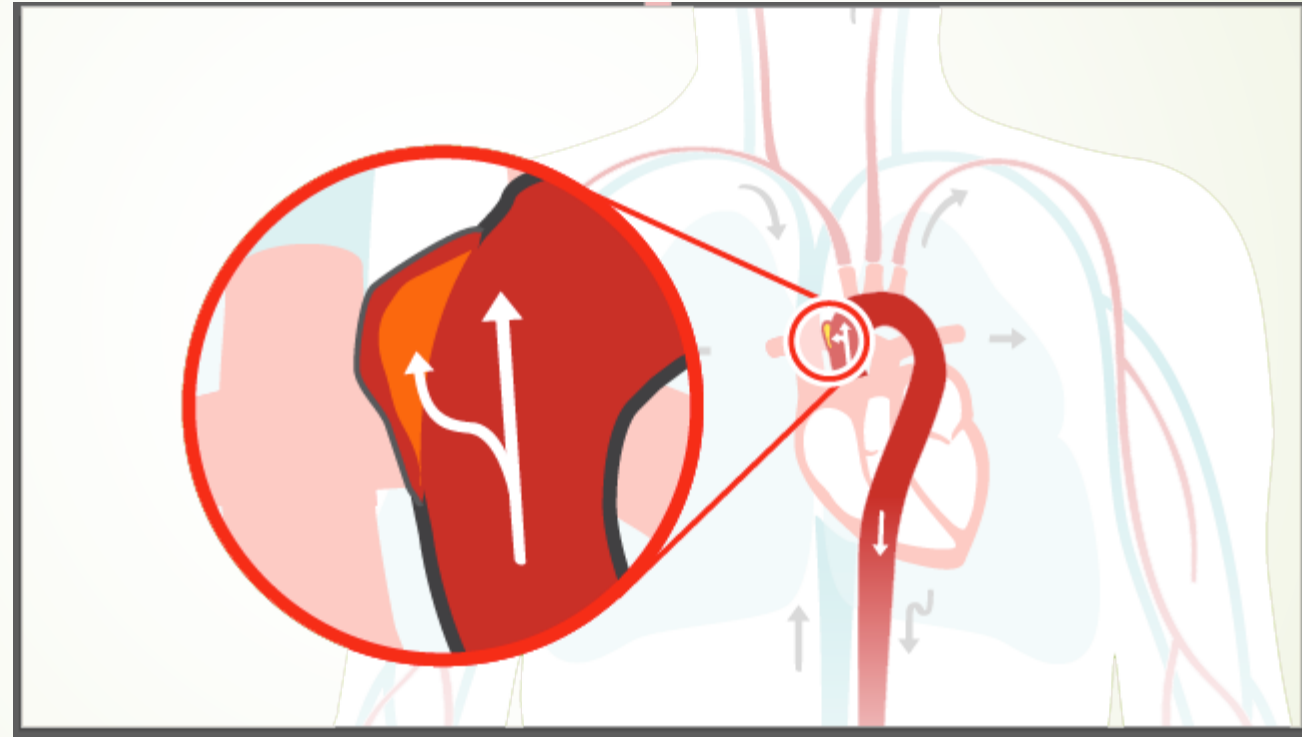
HİPERTANSİYON

İntimal kalınlaşma
ve adventisya
fibrozu

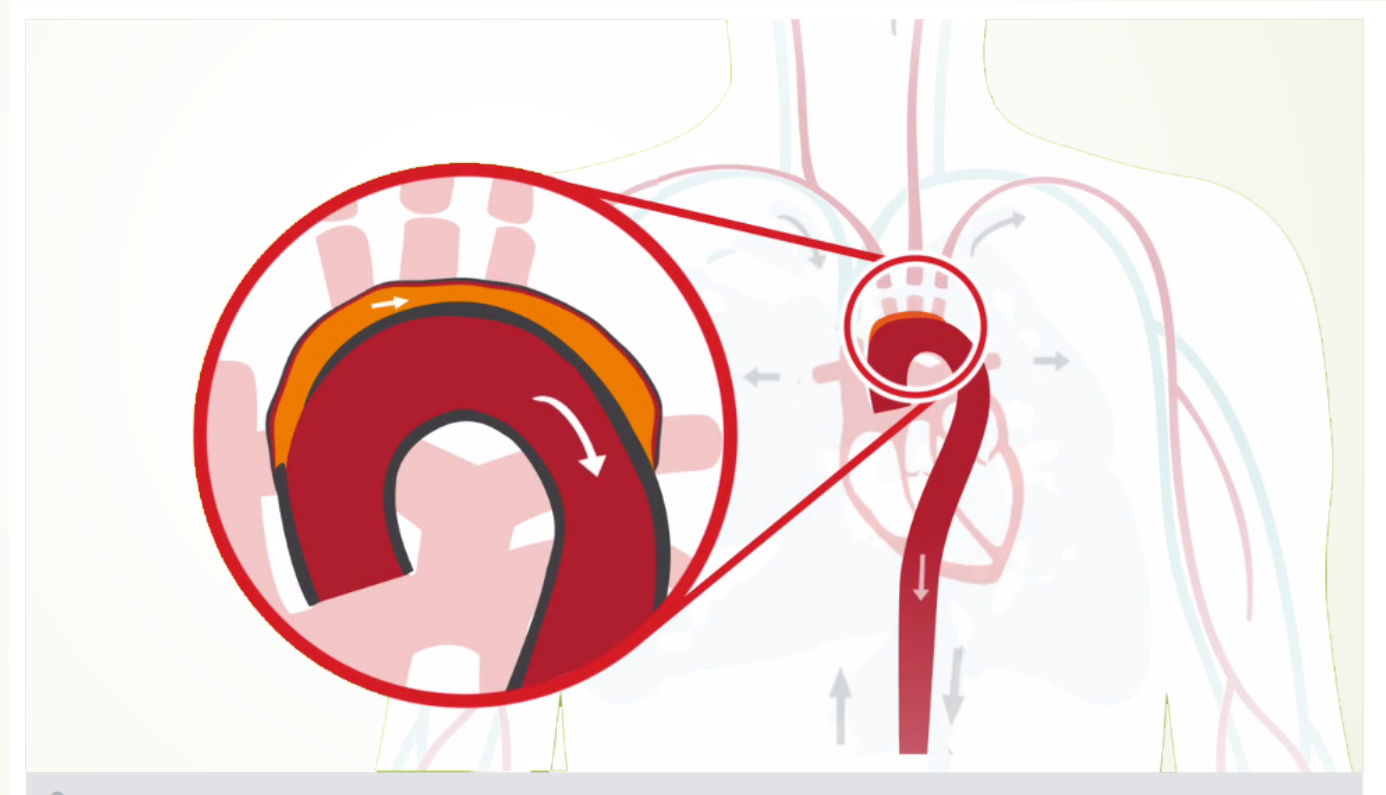
Düz kas nekrozu
ve elastik yapıların
fibrozu

Sertlik ve pulsatil
kuvvet karşısında
kolay
yaralanabilme

Fizyopatoloji

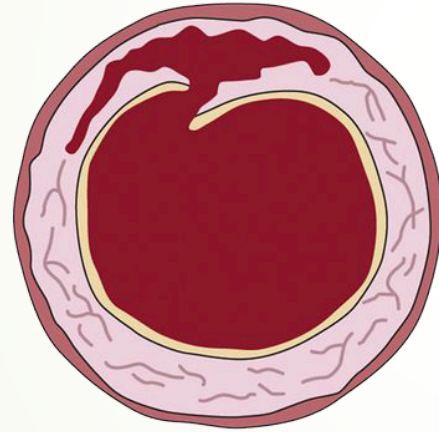

Fizyopatoloji

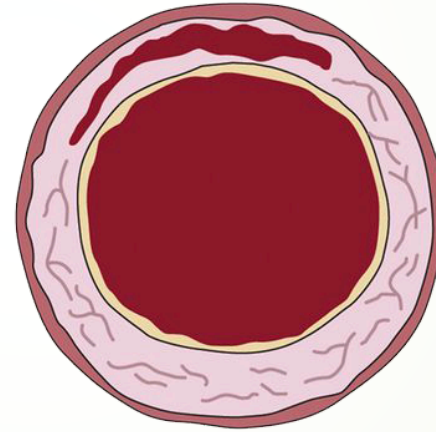

Fizyopatoloji

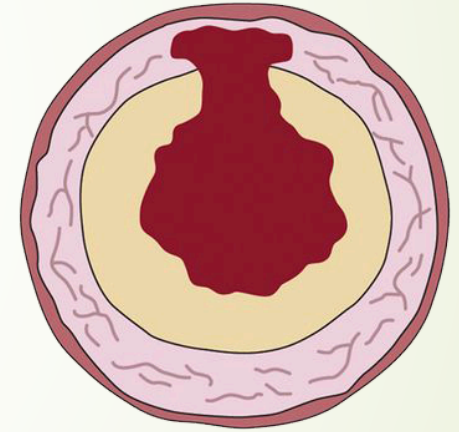
Aort Disseksiyonu Öncülleri

Aort disseksiyonu

İntramural
hematom

Penetran
aterosklerotik
ülser

Fizyopatoloji

➤ Marfan Sendromu

Fizyopatoloji

➤ Marfan Sendromu

Fizyopatoloji

➤ Marfan Sendromu

- ✓ 15. kromozomda deęişiklik
- ✓ Ekstrasellüler matriks deęişiklikleri
- ✓ Kistik medial dejenerasyon
- ✓ Aort duvarı bozulması
- ✓ Anevrizma ve disseksiyon formasyonu

Epidemiyoloji

- Epidemiyolojik veriler net değil
- Siyahilerde beyazlara göre daha fazla
- Asyalılarda beyazlara göre daha az
- E:K = 3:1
- %75'i 40-70 yaş arası oluřmakta

Kronobiyolojik veriler

SABAHA

ÖĞLEDEN SONRA

Kronobiyolojik veriler

Ayırıcı Tanı

- Aort yetmezliği
- Aort darlığı
- Sırt ağrısı (muskulosketal)
- Kardiyak tamponat
- Kardiyojenik Şok
- Kardiyomiyopati
- CVO
- Gastrit
- Gİ kanama
- Hemorajik Şok
- Hipovolemik Şok
- Hiatal herni
- Hipertansif acil
- Mediastinit
- Miyokard enfarktüsü
- Miyokardit
- Pankreatit
- Perikardit
- Plevral effüzyon
- Pnömoni
- Pulmoner emboli
- Torasik outlet sendromu

Ayırıcı Tanı

- ▶ Hastaların %90'ı klasik bulgularla hastaneye gelirler*
- ▶ Aort disseksiyonu düşünölen hastaların %30'unda başka tanılar çıkmıştır**,***
  - ▶ Akut koroner sendrom, Ao anevrizması, perikardit, PE, aort stenozu, kolesistit, pankreatit

*Batt M. et al. Penetrating atherosclerotic... Eur J Vasc Endovasc Surg 2005;29(1):35-42

**Hado HS. et al. A case of... Emerg Med J 2005;22(3):229-230

***Aziz S et al. Acute dissection... Hosp Med 2004;65(3):136-142

****Nienaber CA et al. Aortic dissection... Circulation 2003;108(5):628-635

Ayırıcı Tanı

- Hastaların %90'ı klasik bulgularla hastaneye gelirler*
- Aort disseksiyonu düşünülen hastaların %30'unda başka tanılar çıkmıştır**,***
  - Akut koroner sendrom, Ao anevrizması, perikardit, PE, aort stenozu, kolesistit, pankreatit

- Sebebi açıklanamayan senkop
- İnme
- Göğüs, sırt veya karın ağrısı
- Ani başlayan konjestif kalp yetmezliği bulguları
- Nabız defisiti
- Ekstremiteler veya organlarda iskemik malperfüzyon sendromu

**Aort
disseksiyonu
akla
gelmelidir******

*Batt M. et al. Penetrating atherosclerotic... Eur J Vasc Endovasc Surg 2005;29(1):35-42

**Hado HS. et al. A case of... Emerg Med J 2005;22(3):229-230

***Aziz S et al. Acute dissection... Hosp Med 2004;65(3):136-142

****Nienaber CA et al. Aortic dissection... Circulation 2003;108(5):628-635

Hastane öncesi durum

- Hastaların %20'si daha hastaneye gelmeden kaybedilir*

*Aziz S et al. Acute dissection... Hosp Med 2004;65(3):136-142

Acil Servis

- ▶ Saatte %1-2 mortalite artışı gösteren Ao disseksiyonu her hekimin aklına getirmesi gereken bir tanıdır
- ▶ Anahtar bilgiler
  - ▶ Ani başlayan şikayetler
  - ▶ Ağrı lokalizasyonu (göğüs, sırt, karın)
  - ▶ Ağrının karakteri (saplanan, yırtılma, kopma)
  - ▶ Ağrının yayılımı
  - ▶ Semptomların süresi
- ▶ Anahtar bilgiler (devam)
  - ▶ Eşlik eden semptomlar (nörolojik, vasküler)
  - ▶ Ağrıyı azaltan / arttıran etkenler
  - ▶ Şikayetleri azaltmak için ilaç kullanımı var mı (Aspirin, nitrogliserin, tansiyon ilaçları)
  - ▶ Hipertansiyon varlığı
  - ▶ Aile hikayesi

Acil Servis

- Tip A Disseksiyonlarda
  - Göğüs ağrısı (%85), “yırtılır”, “kopar” tarzda
  - Sırt ağrısı (%46), interscapular, intrascapular
  - Karın ağrısı (%22)
  - Senkop (%13)
  - İnme (%6)
  - Ağrı: plöretik, migratuar veya yer değiştiren özellikte olabilir; “bıçak gibi” de tarif edilir
  - Dispne, disfaji, alt ekstremitte parestezisi ve değişken mental durum

Acil Servis

- Tip B Disseksiyonlarda
  - Daha az ölümcül
  - Sırt ağrısı (%64), ani başlangıçlı
  - Göğüs ağrısı (%63)
  - Karın ağrısı (%43)
  - İnme (%21)
  - İskemik periferik nöropati

Acil Servis

Ani başlangıç tarif edilmiyorsa disseksiyon ihtimali düşüktür*

*Klompas M. Does this patient... JAMA 2002;287(17):2262-2272

Acil Servis

► Senkop^{*, **, ***, ****}

- Acil servise gelen hastaların %3'ü senkop ile gelir
- Ao disseksiyonu hastaların %12-20'sinde tipik ağrı veya nörolojik bulgu olmadan senkop şikayeti vardır
- Sebepleri
  - Kardiak tamponat
  - Proksimal disseksiyona bağlı hipotansiyon
  - Şiddetli ağrıya bağlı vazovagal senkop
  - Serebral dolaşımın sekteye uğraması sonucu
  - Aortik baroreseptörlerin uyarılması

*Hagan PG et al. The international registry... JAMA 2000;283(7):897-903

**Nienaber CA et al. Aortic dissection... Circulation 2003;108(5):628-635

***Weber T et al. Value of... Circulation 2004;109(3):E24

****Gaul C et al. Aortic dissection... Neurology 2004;63(12):2442-2443

Acil Servis

- Kardiyak ve nörolojik bulgular beraber söz konusu ise hasta yüksek riskli olarak değerlendirilmelidir*

*Uchino K et al. Aortic dissection presenting... J Neuroimaging 2005;15(3):281-283

Acil Servis

- Hasta hikayesi
  - Kronik hipertansiyon (en yaygın predispozan faktör)
  - Kalp cerrahisi öyküsü (özellikle kapak cerrahisi)
  - Bilinen aort patolojisi
  - Tüberküloz ve sifilis hikayesi
  - Bilinen bağ dokusu hastalığı
  - Vaskülit
  - Ailede Ao disseksiyonu, Ao anevrizması veya ani ölüm hikayesi

Acil Servis

- Vital Bulgular
  - Hipoksi ve mental durum bozukluğu görülebilir
  - Kan basıncı değişikliği (artma veya azalma)
    - Hipertansiyon Tip B'de %75, Tip A'da %36)*
  - Psödohipotansyon (brakiosefalik arter tutulumunda)
  - Taşikardi

*Snoey ER. Aortic disasters... ACEP Scientific Assembly; Sep 28,2005;Washington DC

Acil Servis

- Kardiyopulmoner Muayene
  - Akciğerler
    - Akut konjestif KY bulguları
      - Resp. Distress, jüğüler venöz distansiyon, takipne, ral, ronküs
  - Kalp
    - S3, S4 duyulması
    - Pulsus paradoxus
    - Derinden gelen kalp sesleri
    - Taşikardi
- Şok bulguları (tamponat, koroner arter tutulumu, ciddi AY, kanama)

Acil Servis

- Nörolojik Muayene
  - Aortik dalın disseksiyon içine girmesine sekonder
  - False lümenin yan dalı kapatması
  - Trombüs atması

Acil Servis

- Laboratuvar
  - Kan sayımı, koagülasyon parametreleri, kan grubu ve cross-match, hepatit ve HIV markerları (üre ve kreatinin değerleri!)
  - Kardiak panel (koroner arter tutulumu)
  - Laktat (mezenter arter veya solid organ iskemisi)
  - Arteriyel kan gazı
- **6 Ünite kan hazırlığı yapılması**
- EKG (rutin)
- PA AC grafisi (mediasten genişlemesi, klinik ile beraber değerlendirilmeli)

Acil Servis

- Görüntüleme
  - Transtorasik Eko
  - Transözefagial Eko
  - Anjiyografi / Aortografi
  - Kontrastlı BT
  - MR-görüntüleme / MR-Anjiyografi

Acil Servis

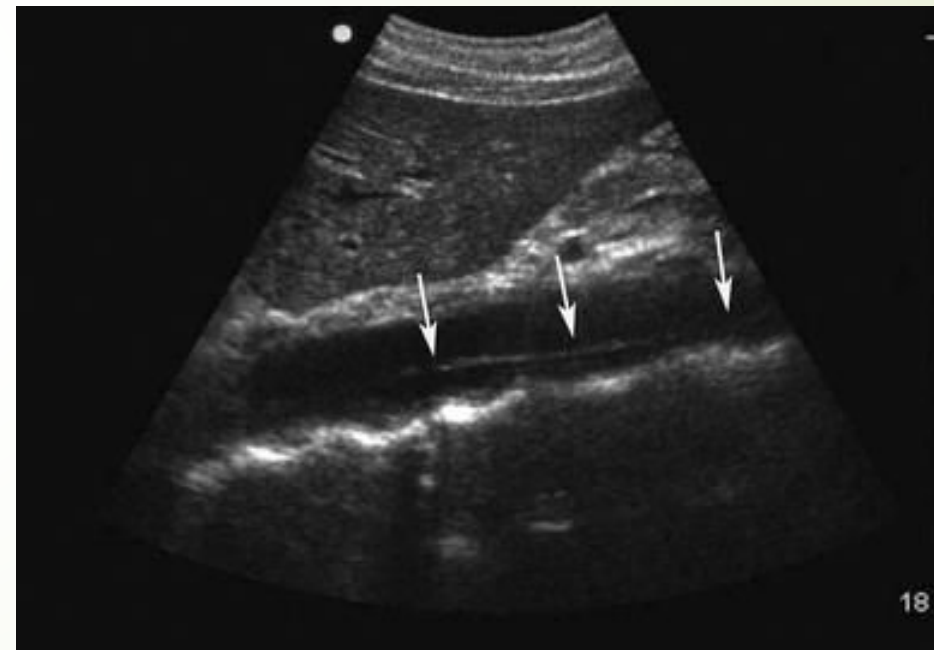
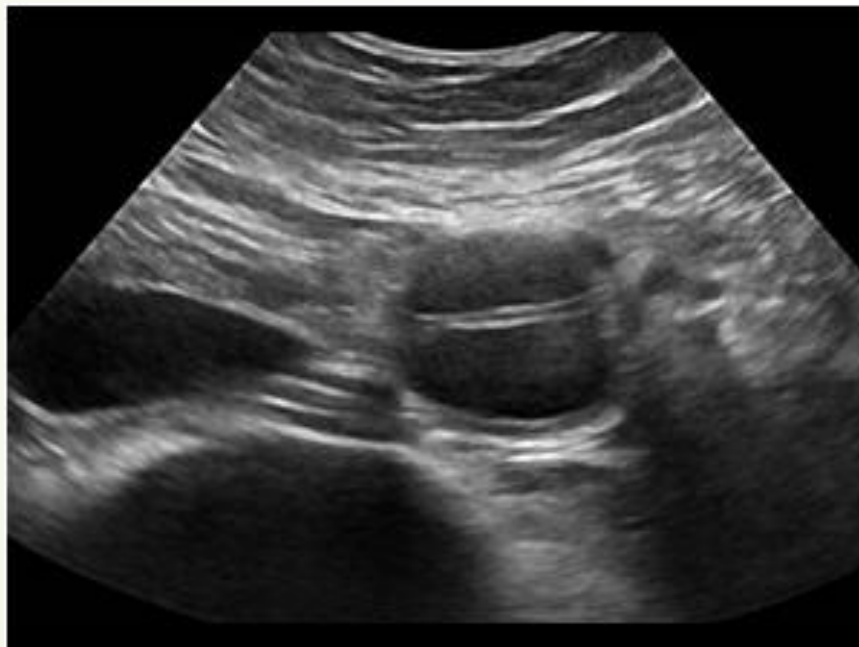
- Görüntüleme Tercihii
  - Sensitivite çalışmaları
    - Anjiyografi %87
    - TEE %88
    - BT %93
    - MRI %100

Acil Servis

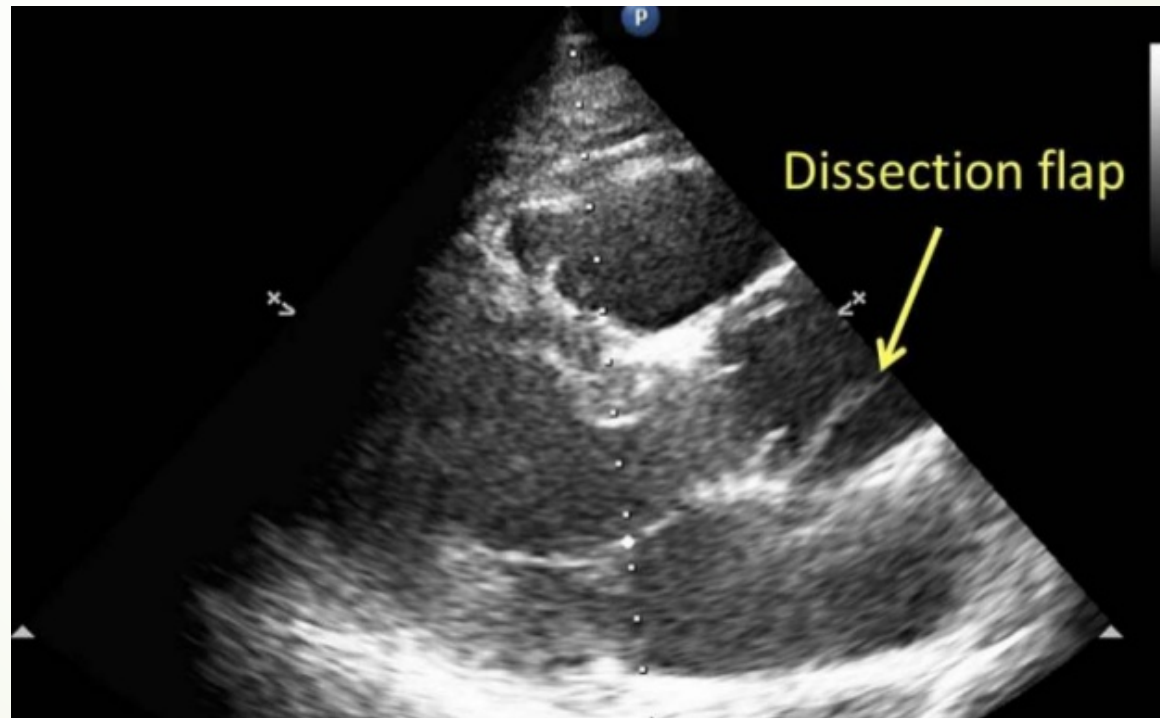
- Abdominal ultrason

Acil Servis

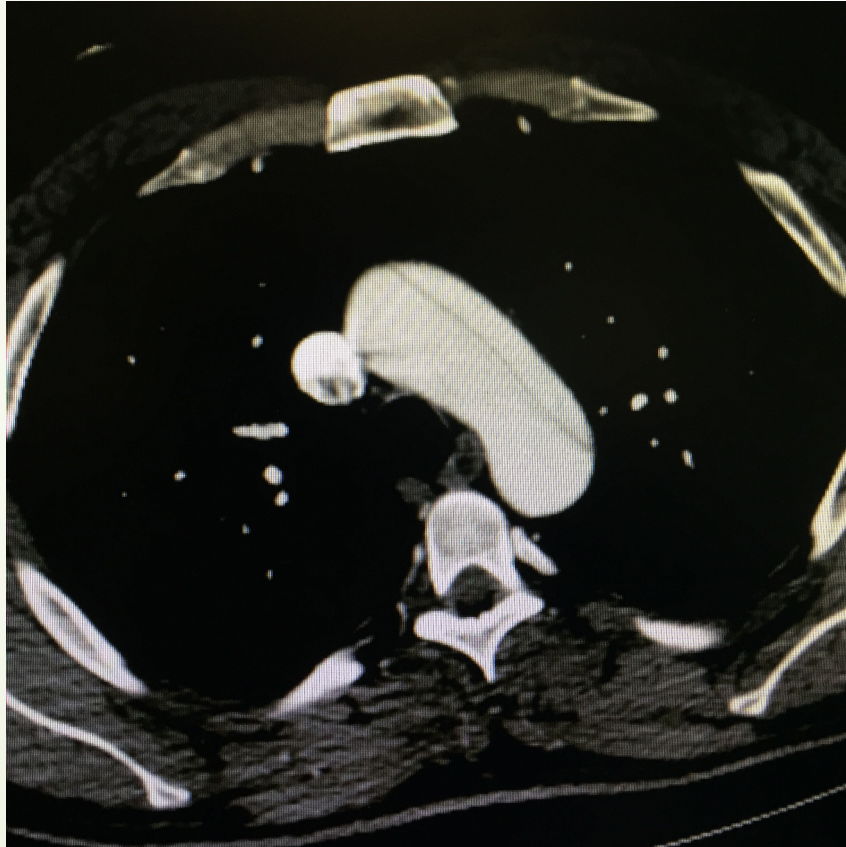
- Ekokardiyografi

Acil Servis

► Bilgisayarlı Tomografi

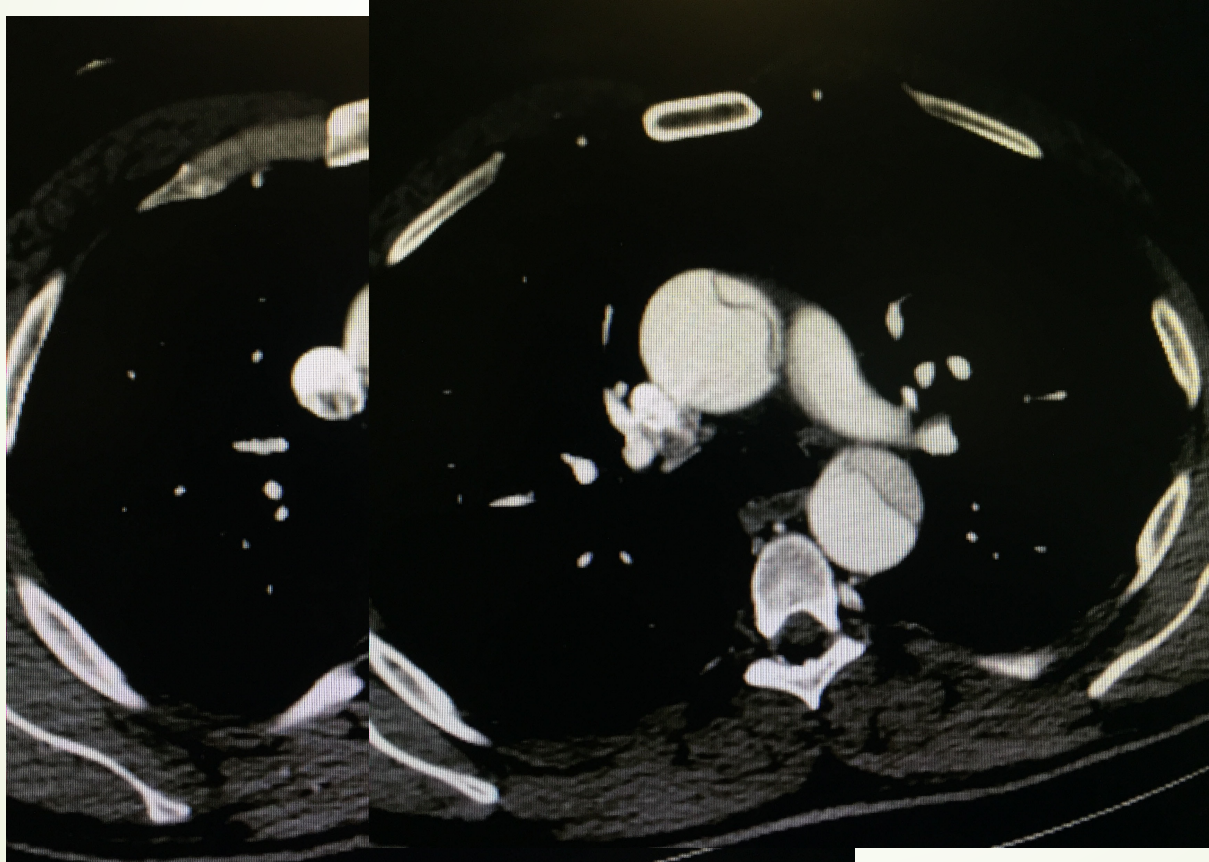

Acil Servis

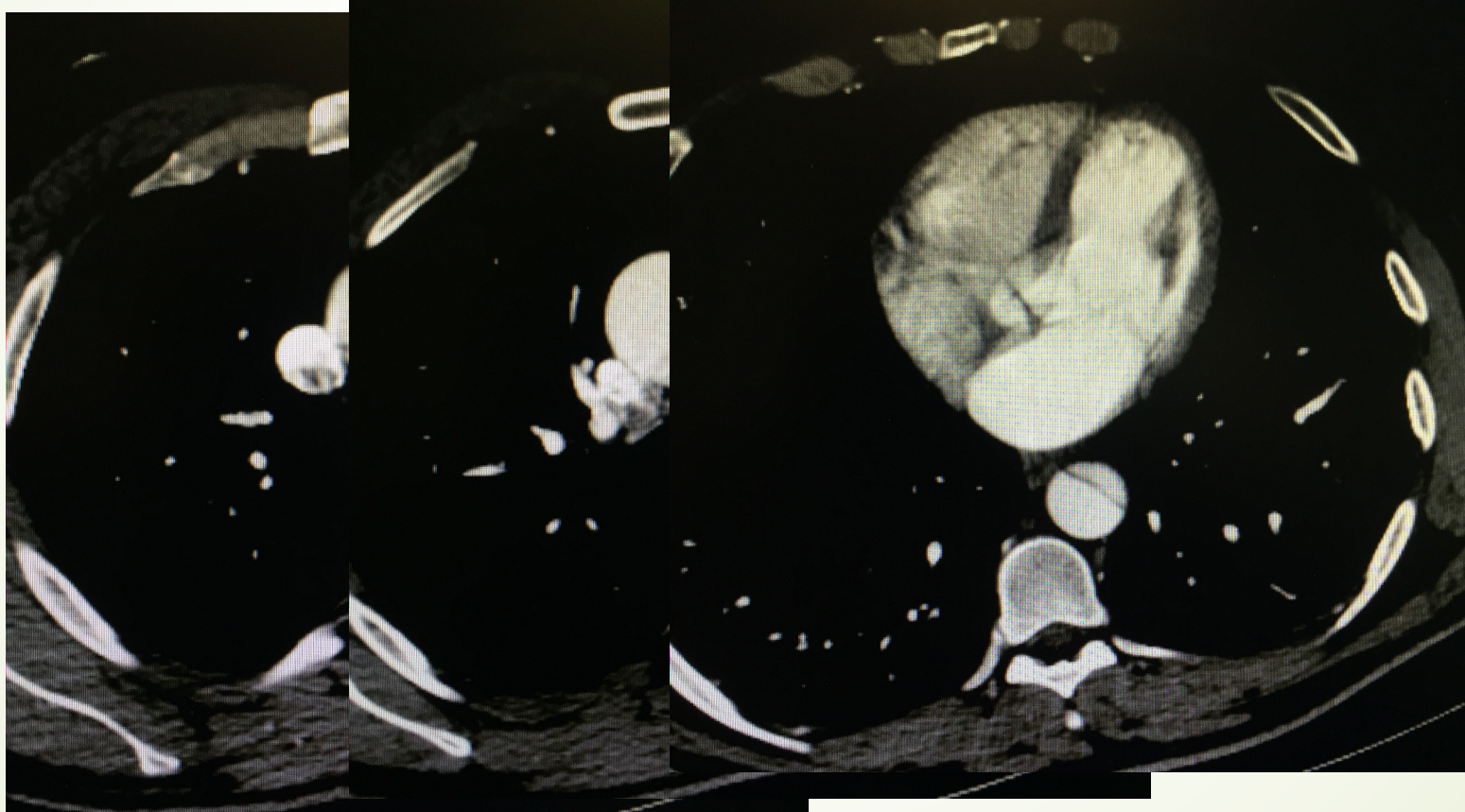
► Bilgisayarlı Tomografi

Acil Servis

► Bilgisayarlı Tomografi

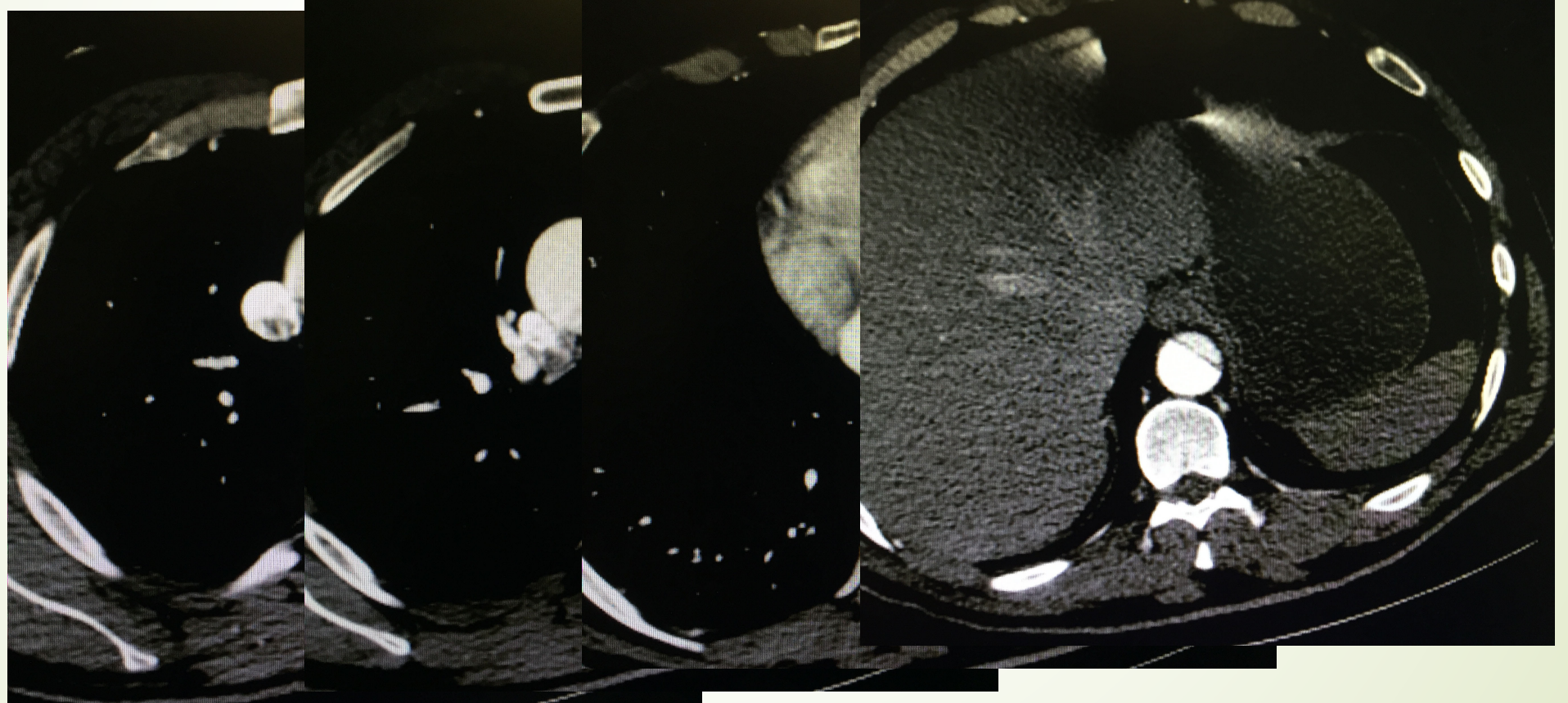

Acil Servis

► Bilgisayarlı Tomografi

Acil Servis

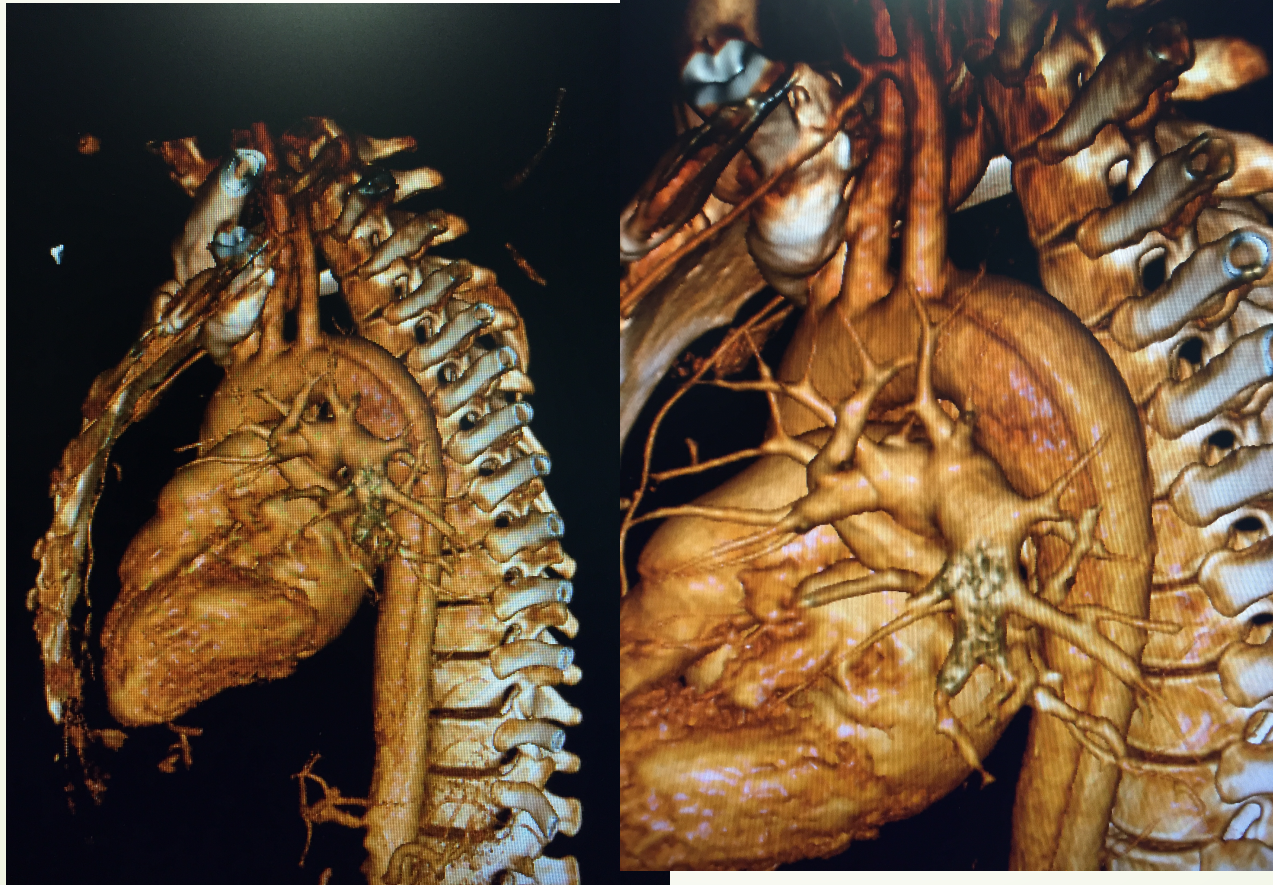
- Bilgisayarlı Tomografi – 3D

Acil Servis

► Bilgisayarlı Tomografi – 3D

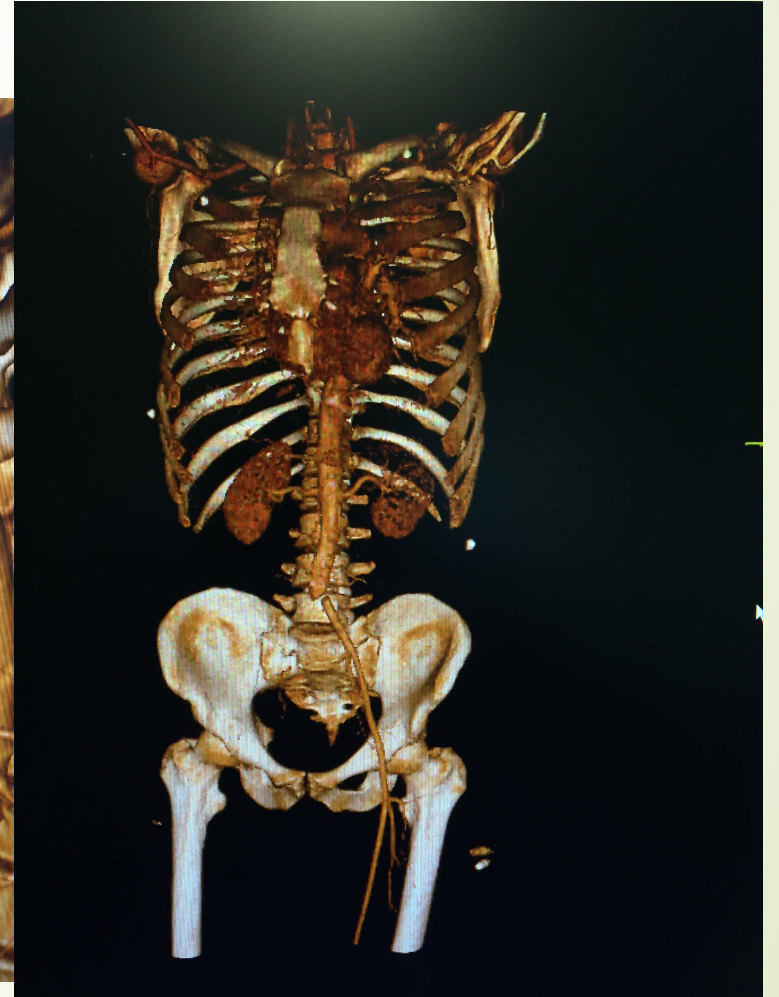
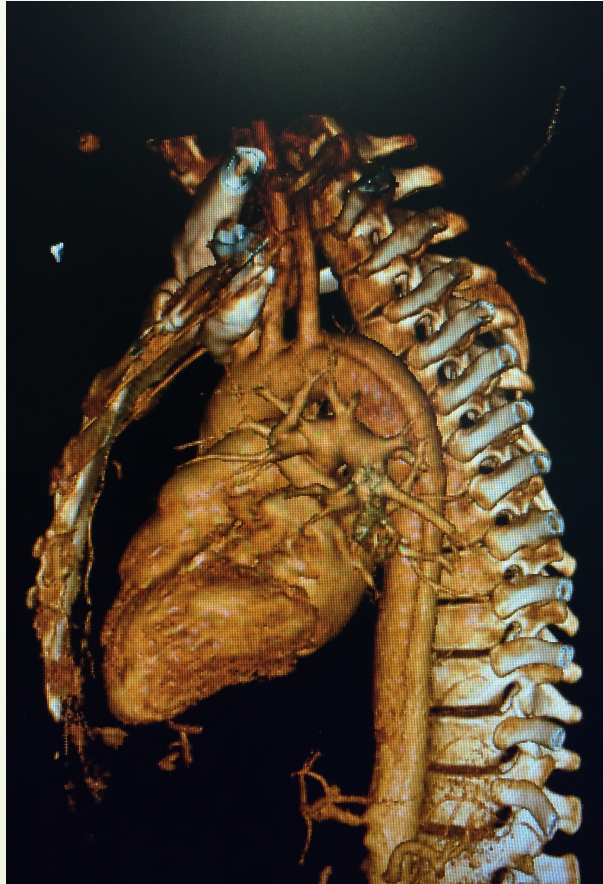

Acil Servis

► Bilgisayarlı Tomografi – 3D

Acil Servis

- Tedavi
  - **Tanı önemli !!!**

Acil Servis

► Tedavi

► **Tanı önemli !!!**

- Bir çalışmaya göre acil servise Ao disseksiyonu hastalarına kardiyak patoloji düşünülerek antikoagölan tedavi verilmiş (%21)
- Bunların da %44'ü buna bağlı kaybedilmiş*

*Davis DP et al. The inadvertent... Am J Emerg Med 2005;23(4):439-442

Acil Servis

► Tedavi

► **Tanı önemli !!!**

- Bir çalışmaya göre acil servise Ao disseksiyonu hastalarına kardiyak patoloji düşünülerek antikoagülan tedavi verilmiş (%21)
- Bunların da %44'ü buna bağlı kaybedilmiş*

► Tansiyon kontrolü

► KB 110-120 mmHg

- İlk tercih β -blokörler (iv propranolol, esmolol, labetalol; titrasyon kalp hızı 60-80/dak)
- Na-nitroprussid ilave edilebilir (β -blokörden sonra, refleks taşikardi!)
- ACE-i

*Davis DP et al. The inadvertent... Am J Emerg Med 2005;23(4):439-442

Acil Servis

► Tedavi

► Tanı önemli !!!

- Bir çalışmaya göre acil servise Ao disseksiyonu hastalarına kardiyak patoloji düşünülerek antikoagülan tedavi verilmiş (%21)
- Bunların da %44'ü buna bağlı kaybedilmiş*

► Tansiyon kontrolü

► KB 110-120 mmHg

- İlk tercih β -blokörler (iv propranolol, esmolol, **labetolol**; titrasyon kalp hızı 60-80/dak)
- Na-nitroprussid ilave edilebilir (β -blokörden sonra, refleks taşikardi!)
- ACE-i

İlk Tercih
(α + β -blokör)

*Davis DP et al. The inadvertent... Am J Emerg Med 2005;23(4):439-442

Acil Servis

- Tedavi (devam)
  - β -blokörler kontrendike ise (kokain kullanımı, bu durumda benzodiazepinler önerilir) nifedipin, verapamil veya diltiazem kullanılabilir
  - Kan basıncı ayarı için ayrı iv hat önerilir (santral venöz hat?)
  - Ağrı ile mücadele (morfin)
- Hipotansiyon ve şok
  - Tanısal işlemler öncesi entübasyon?
  - Psödohipotansiyon ekarte edilmeli
  - Kristaloid infüyonu
  - Vazoaktif ajanlar
    - Dopamin aort duvarında gerginliği artırır, rüptür riski!
  - Perikariyosentez özellikle proks. disseksiyonda önerilmez

Cerrahi Tedavi

Tip A Disseksiyon

- Preop hipotansiyon (Sistolik KB < 90 mmHg)
- Tamponat

Mortalite
Göstergeleri

Cerrahi Tedavi

Tip A Disseksiyon

- Preop hipotansiyon (Sistolik KB < 90 mmHg)
- Tamponat

Mortalite
Göstergeleri

Hemodinamik instabilite gelişmeden ve klinik bozulmadan
ERKEN CERRAHİ

Cerrahi Tedavi

- Asendan aort replasmanı
- Bentall operasyonu
- Total ark replasmanı
- Elephant trunc tekniđi

Cerrahi Tedavi

Tip B Disseksiyon

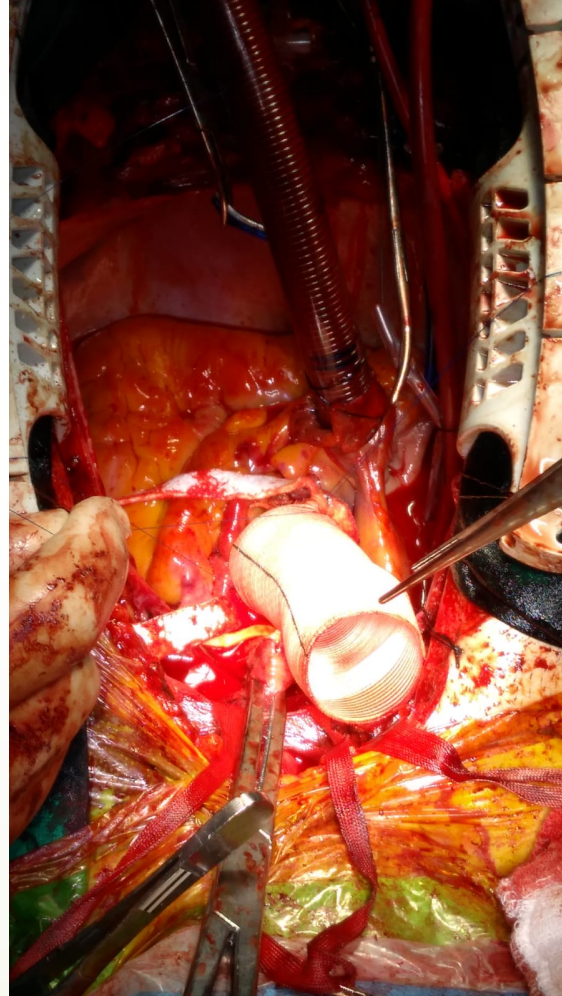
- YB'da medikal tedavi sonrası elektif cerrahi
- Endovasküler stentleme

Cerrahi Tedavi

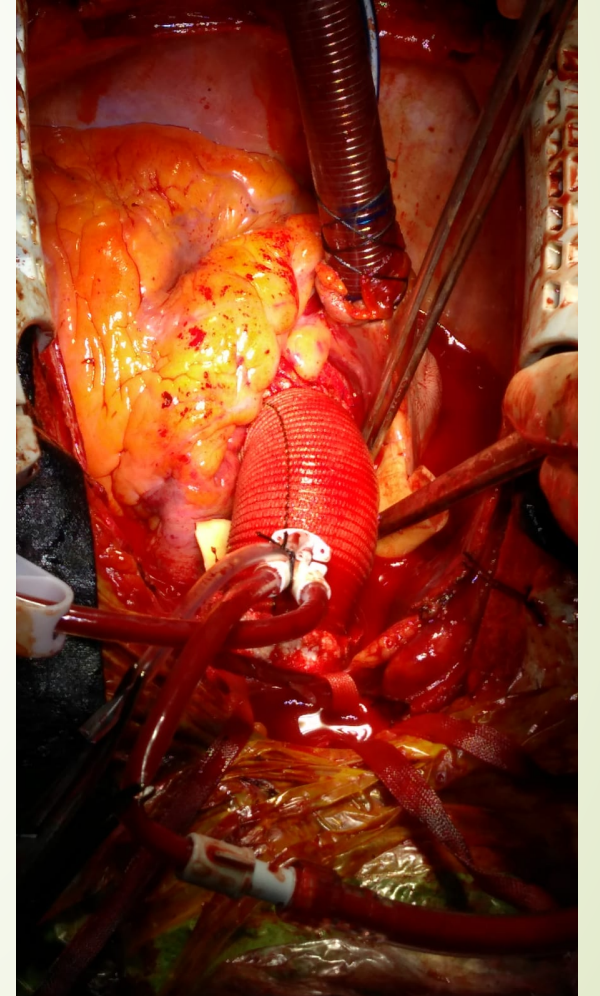
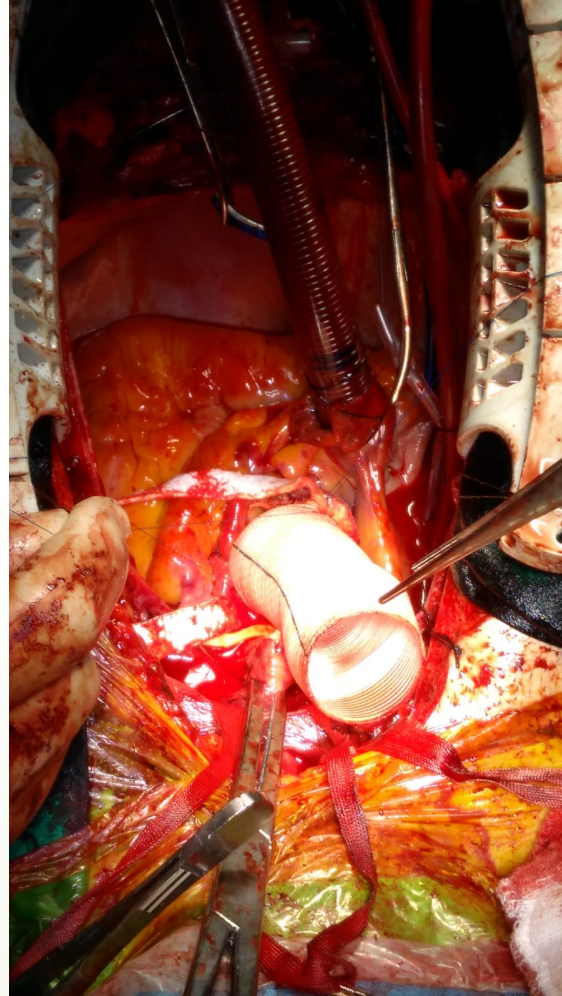

Cerrahi Tedavi

Cerrahi Tedavi

Cerrahi Tedavi

Cerrahi Tedavi

- ▶ sELAF = soluble elastin fragments

AORT ANEVRIZMALARI

Giriş

➤ Mortalite

- Hastane dışı %60
- Hastaneye gelmiş %41-50
- Elektif onarım %5-10

Giriş

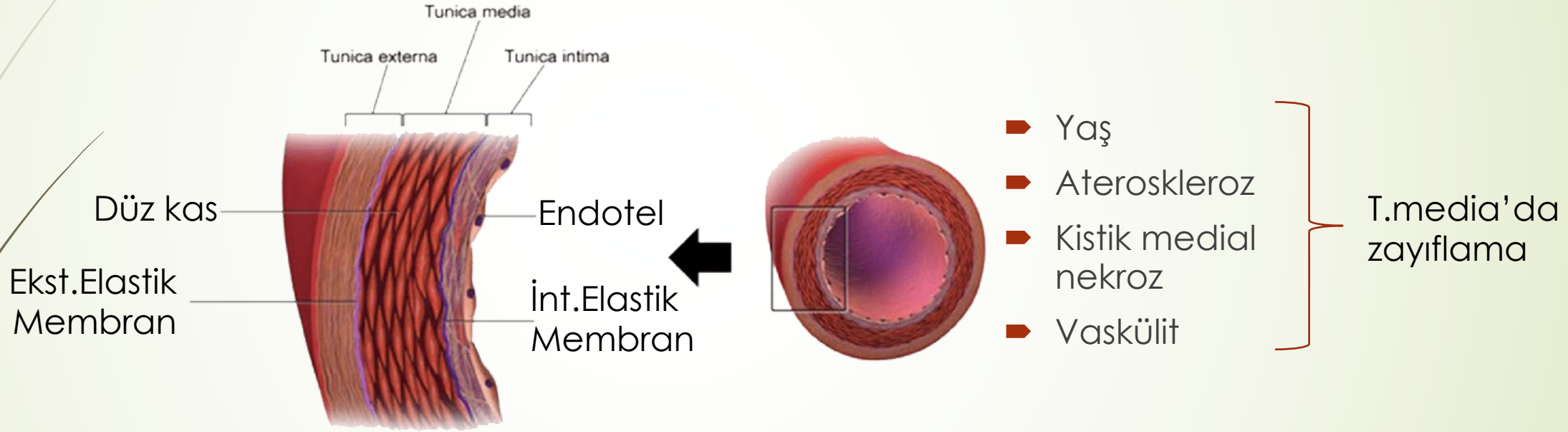
Tanım: Aortanın üç tabaksının beklenen çapın en az %50 artış göstermesi

- ▶ AAA gelişmesi için risk faktörleri
  - ▶ Sigara kullanımı
  - ▶ Hipertansiyon
  - ▶ Ateroskleroz
  - ▶ Erkek cinsiyet
  - ▶ Enflamatuar / enfektif aortit, altta yatan aort disseksiyonu
  - ▶ Penetran aterosklerotik ülser
  - ▶ İntramural hematom
  - ▶ Kalıtsal bağ dokusu hastalıkları (Turner S., Ehlers-Danlos S.)

Giriş

- ▶ AAA için rüptür riski
  - ▶ Hipertansiyon
  - ▶ KOAH
  - ▶ Erkeklerde >6 cm, kadında >5 cm
  - ▶ Anevrizma duvarının lokal çıkıntı yapması
  - ▶ Ekzantrik veya sakküler anevrizmalar
  - ▶ >0,5 mm / 6 ay çap artışı
  - ▶ 1. derece akrabalarda AAA öyküsü

Fizyopatoloji

AAA daha çok infrarenal yerleşimlidir

Fizyopatoloji

- Mikotik anevrizma
  - Mantar benzeri görüntü nedeniyle bu isim verilir
  - Salmonella

Fizyopatoloji

- Enflamatuar aort anevrizması
  - Perianevrizmal fibrozisin eşlik ettiği kronik enflamasyon
    - Sigara kullanımı
    - Bazı virüsler
    - Romatizmal ateş
    - Seronegatif spondiloartropatik hastalıklar
    - Behçet hastalığı
    - Dev hücreli aortit
    - Takayasu aortiti / arteriti

Epidemiyoloji

- 50 yaş üstü %1-5
- Rüptür
  - Uyandıktan sonraki ilk 3 saat
  - Kış aylarında
  - Pazartesi günleri*

*Mehta RH et al. Chronobiological patterns... Circulation 2002;106(1110-1115

Ayırıcı Tanı

- Myokard enfarktüsü
- Kolesistit
- Pankreatit
- Peptik ülser
- Gastrit
- Gİ kanama
- İdyopatik sırt ağrısı
- Radikülopati
- Nefrolityazis
- Divertikülit

Acil serviste %30 tanı atlanması yaşanmaktadır*

*Marston WA et al. Misdiagnosis of... J Vasc Surg 1992;16:17-22

Ayırıcı Tanı

➤ Sessiz seyir

Ayırıcı Tanı

➤ Sessiz seyir

➤ Anevrizmanın genişlemesine bağlı bulgular

➤ Karın ağrısı

➤ Yan dal iskemisi

➤ Tromboz

Ayırıcı Tanı

➤ Sessiz seyir

➤ Anevrizmanın genişlemesine bağlı bulgular

➤ Karın ağrısı

➤ Yan dal iskemisi

➤ Tromboz

➤ Rüptür bulguları

Acil Servis

- Büyük damar yolu veya santral venöz yol açılır
- Hemorajik şok düşünülüyorsa
  - 0 Rh(-) kan hazırlanır, cross-match alınır, uygun kan grubunda kan temin edilir
  - Damar cerrahı konsültasyona çağırılır
  - Pre-op hazırlıklara başlanır
  - Tanısal işlemlere başlanır
  - Entübasyon

Acil Servis

- Hikaye
  - Ağrı (sırt, karın, göğüs, böğür, kalça, bacak, kasık, skrotum)
- Fizik Muayene
  - Vital bulgular
    - Artmış kan basıncı
    - Stabil vital bulgular
    - Şok
    - Retroperitoneal rüptürde KB normal olabilir
    - Taşikardi (kanamaya bağlı)
    - Ateş (mikotik anevrizmalarda)

Acil Servis

- Fizik Muayene (devam)
  - Kardiyopulmoner sistem
    - KKY bulguları
    - Femoral arterlerde nabız farkı
    - Ekstremitelerde siyanoz, hipoperfüzyon
  - Abdominal
    - Palpabl abdominal kitle
  - Nörolojik
    - Adamkiewicz arterlerinin okklüzyonuna bağlı iskemik miyelopati
      - Motor ve sensoriyel defisit olur, vibrasyon ve pozisyon duygusu bozulmaz

Acil Servis

- Laboratuvar
  - Kan sayımı
  - Biyokimya (üre, kreatinin)
  - Kanama parametreleri
  - Kardiyak panel
  - İdrar tetkiki

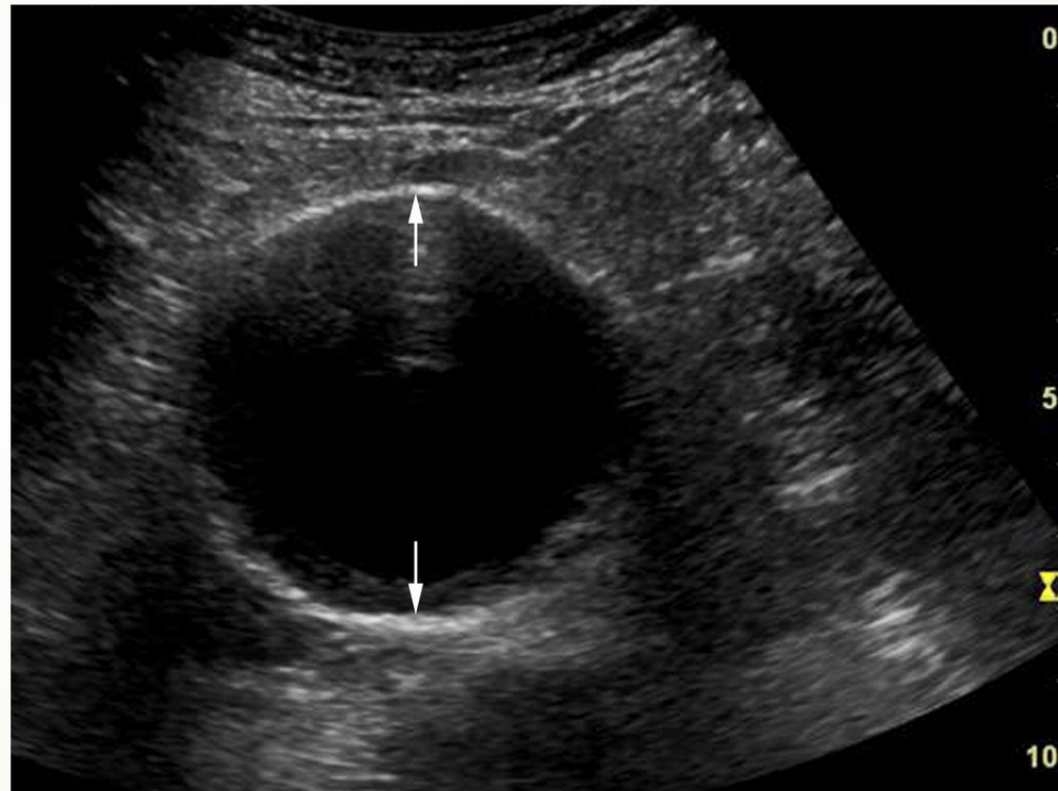
Acil Servis

- Görüntüleme
  - Ultrasonografi
    - Acil karar vermek için etkin
    - Ayırıcı tanıda faydalı
    - Rüptüre AAA varlığında BT çekilene kadar acil cerrahi müdahale hazırlığı için zaman kazanmak mümkün
  - BT kontrastsız / mümkünse kontrastlı
    - Oral kontrast önerilmez
  - MR, pratik değil

Acil Servis

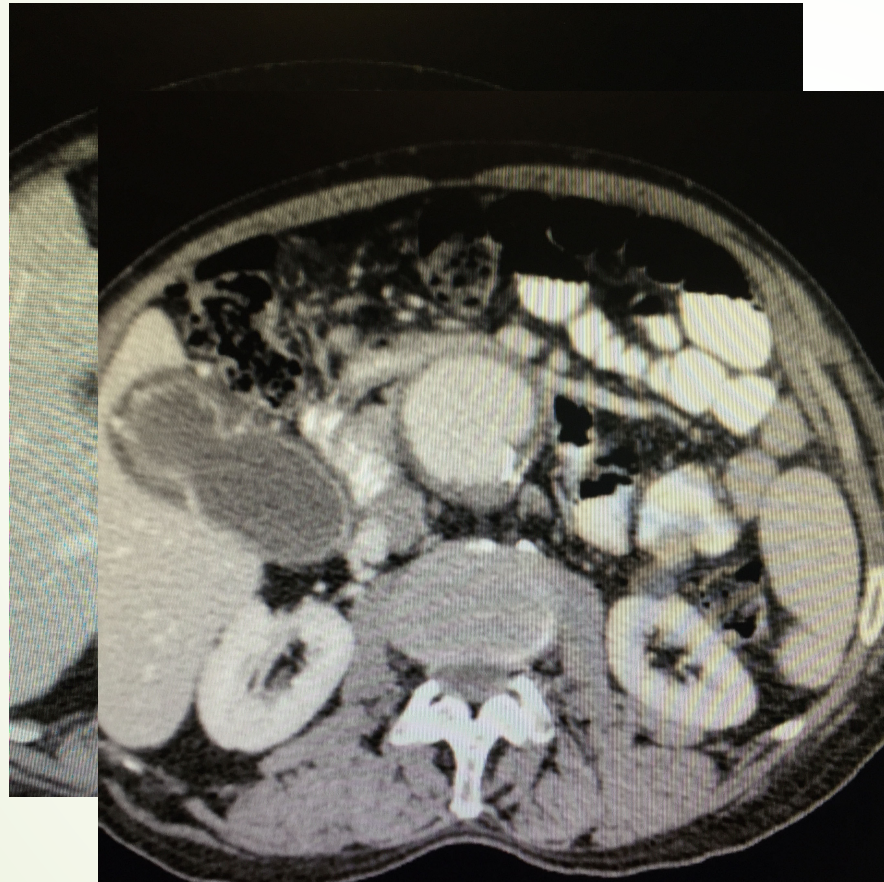

Acil Servis

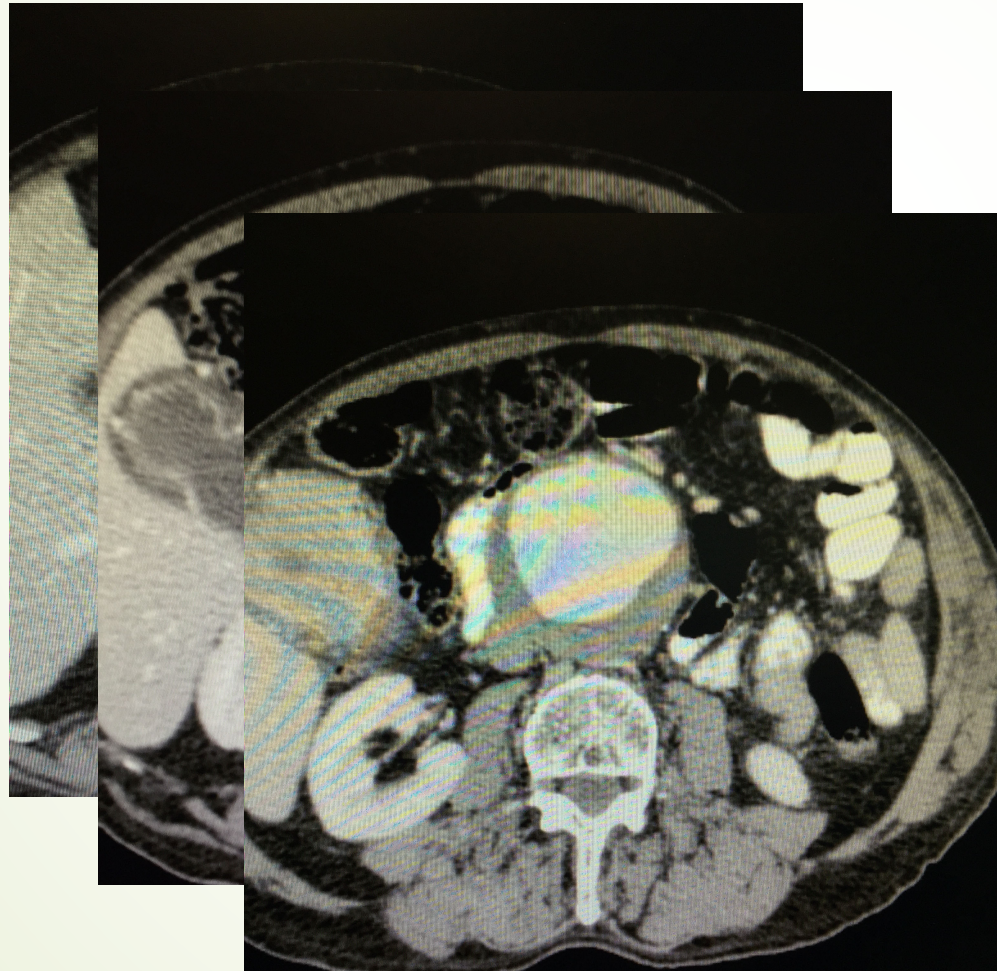

Acil Servis

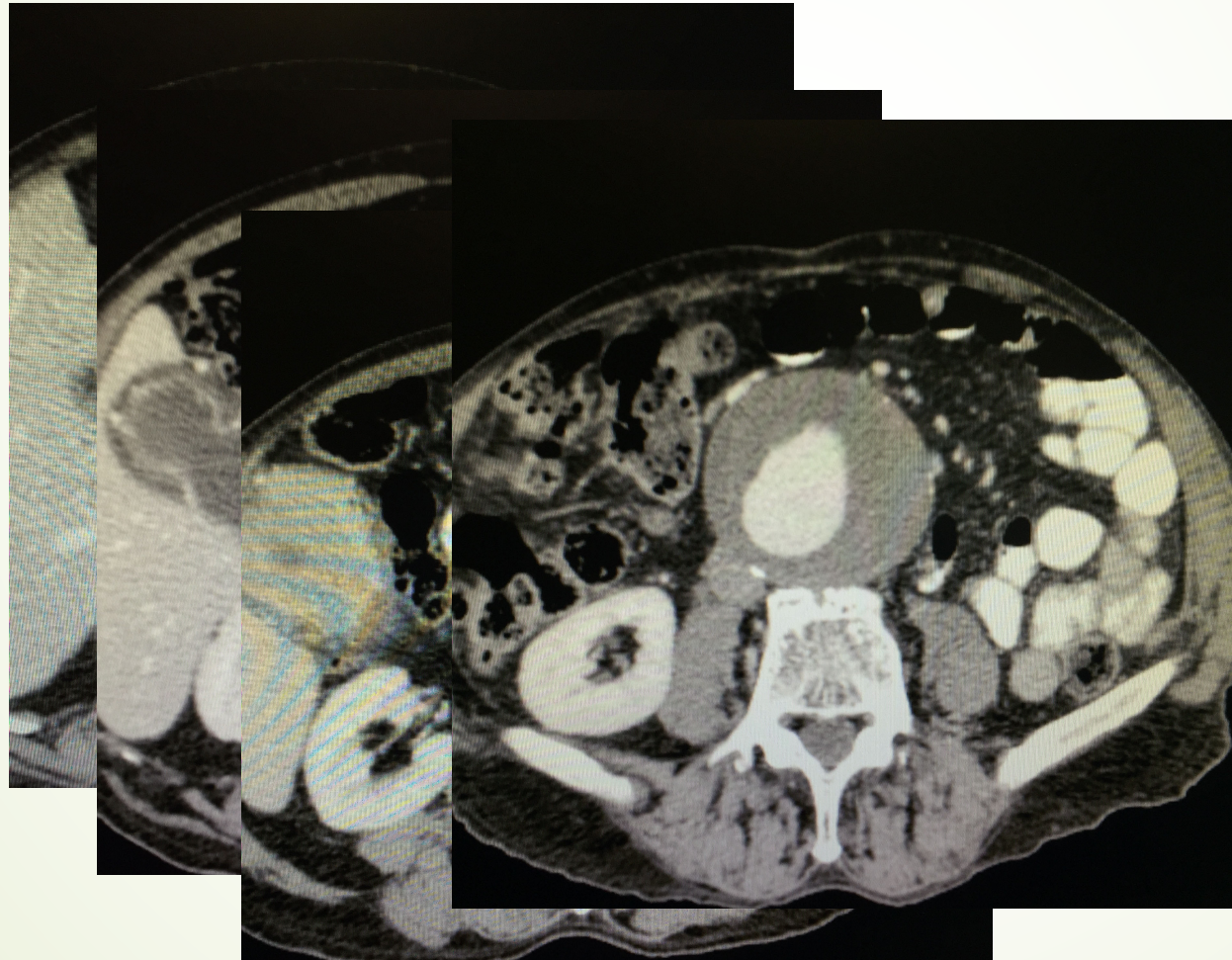

Acil Servis

Acil Servis

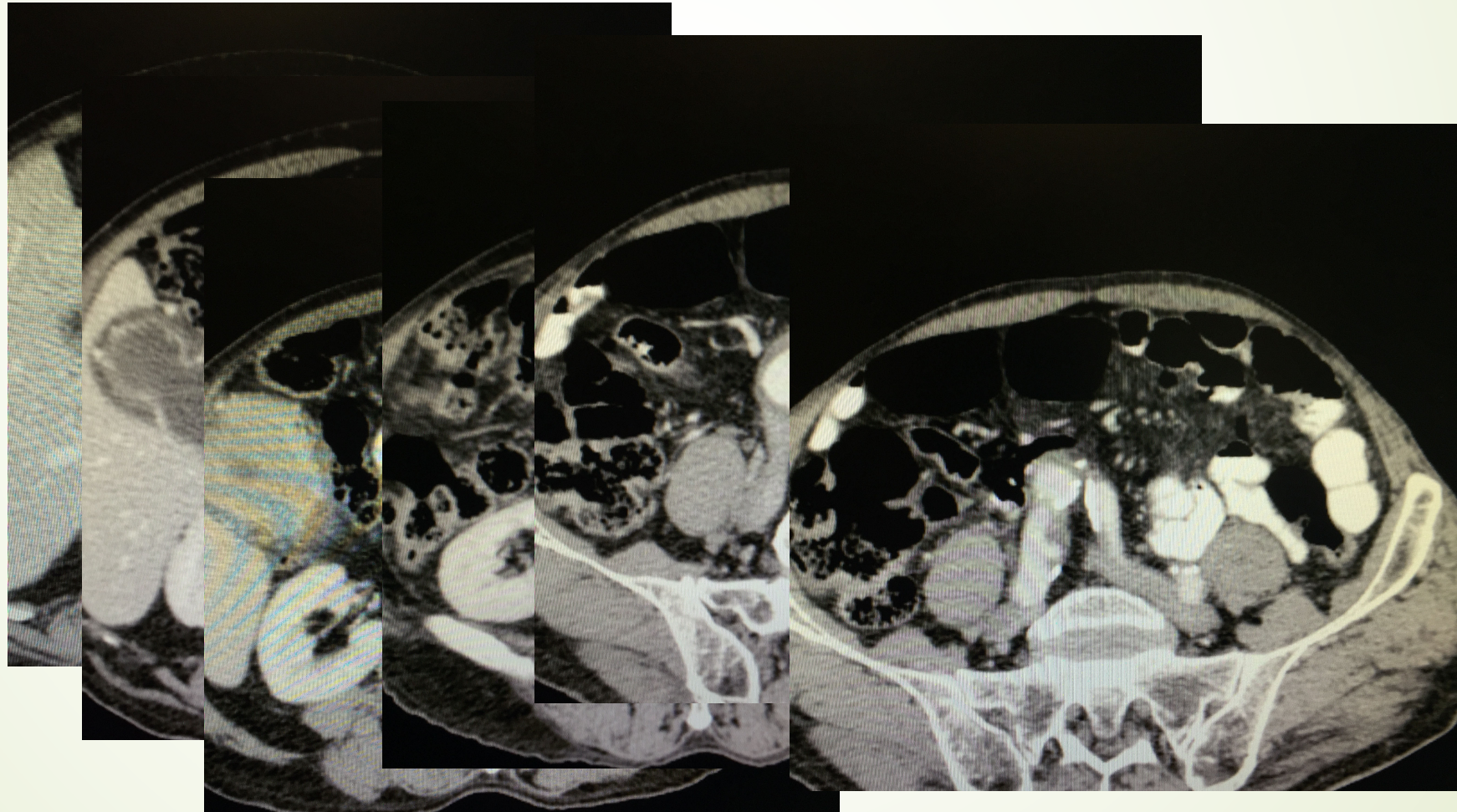

Acil Servis

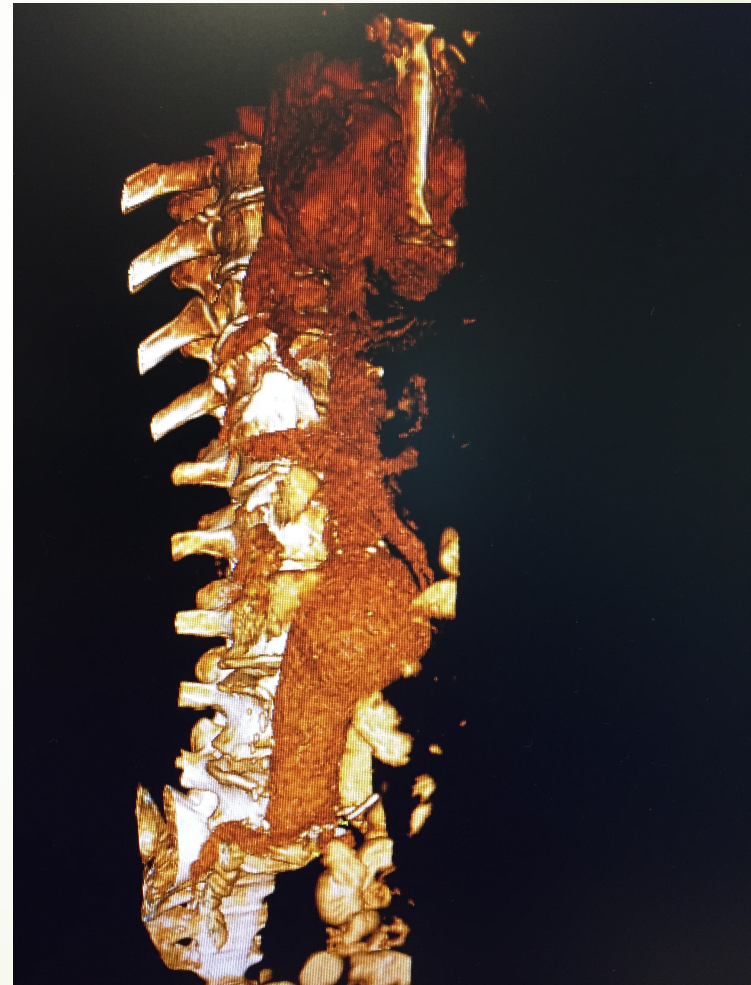

Acil Servis

Acil Servis

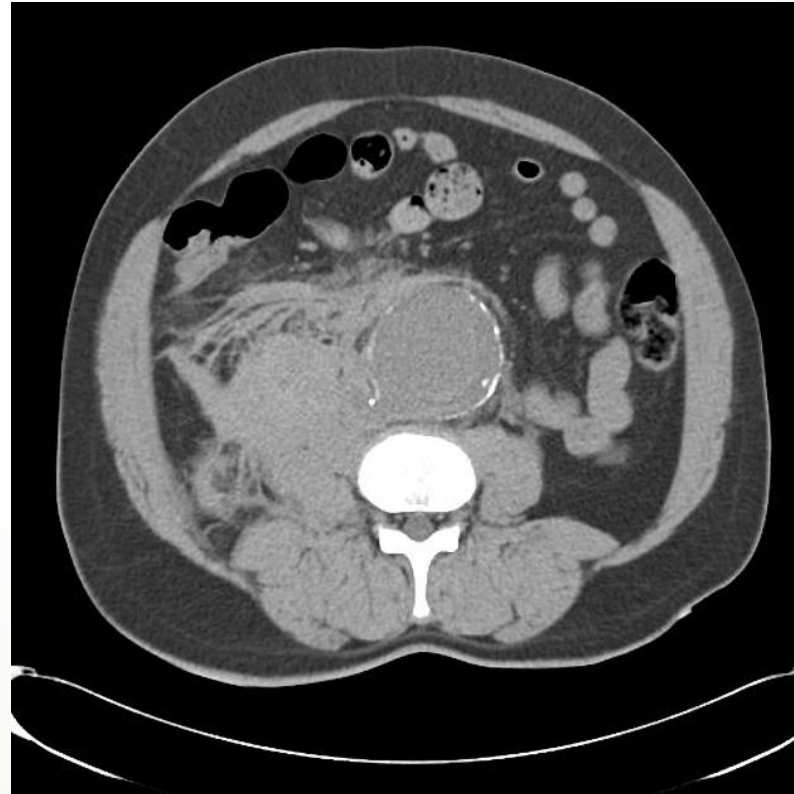

Acil Servis

- Rüptüre AAA BT bulguları
  - Retroperitoneal hematom
  - Aort duvarında sirkumferensiyal kalsifikasyonun fokal olarak kesintiye uğraması
  - Hilal Őeklinde gölgelenme (disseksiyonu veya hematomu gösterir)

Acil Servis

Acil Servis

- Tedavi
  - Rüptüre Ao anevrizması acil cerrahi onarım gerektiren bir durumdur
  - Hipotansiyon kötü prognoz iřaretidir
  - Kanaması sınırlı normotansif hastalar acil onarımdan en fazla fayda gören hastalardır

Acil Servis

- Tedavi
  - Yüksek kan basıncına β -blokörler ile müdahale edilmeli
  - KB ile mücadele Ao disseksiyonu gibidir
  - Profilaktik antibiyotik uygulaması
    - 3.kuşak sefalosporin
    - Penisiln G (Sifilis aortiti)
    - Rifampisin+pirazinamid+izoniyazid+piridoksin (Tbc aortiti)

Cerrahi Tedavi

- Açık cerrahi onarım
  - 1952 Vorhees, sentetik greft ile
  - 1958 deBakey, dacron greft ile

Cerrahi Tedavi

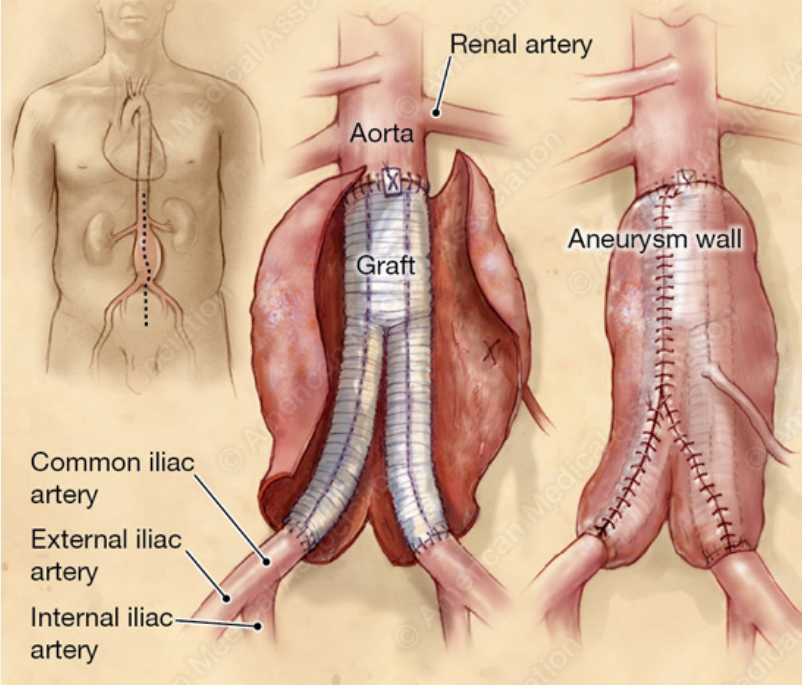

- Girişimsel Damar Cerrahisi
  - 1991: ilk EVAR yapıldı
  - Günümüzde seçilmiş vakalarda başarı ile uygulanmaktadır

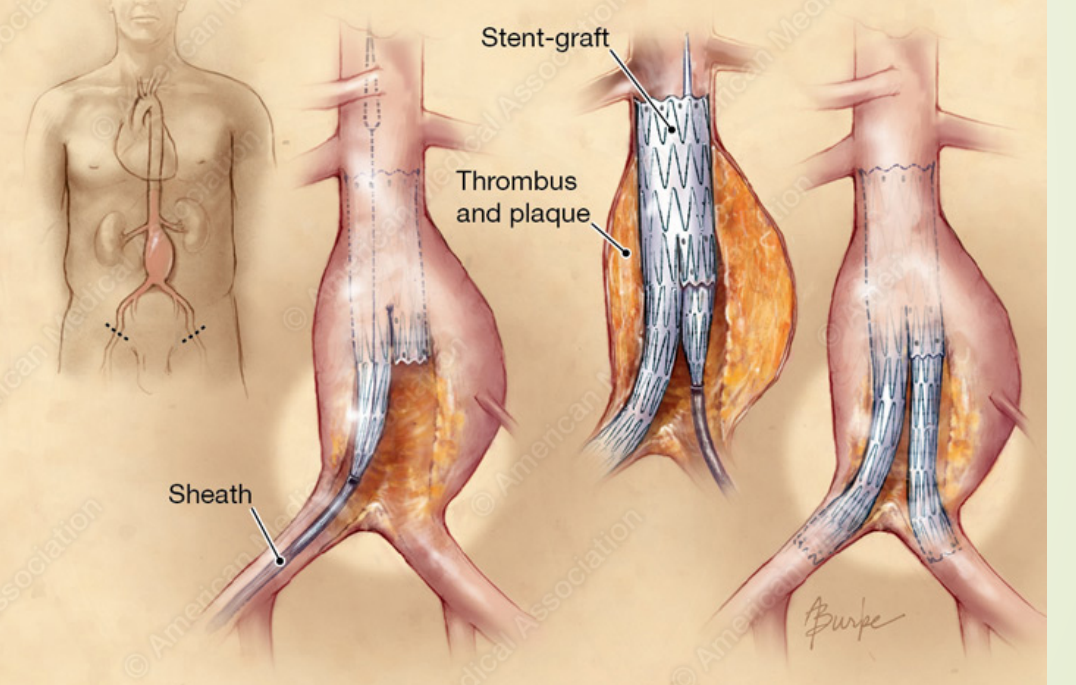
Cerrahi Tedavi

A Open surgical repair

B Endovascular repair

Cerrahi Tedavi

Cerrahi Tedavi

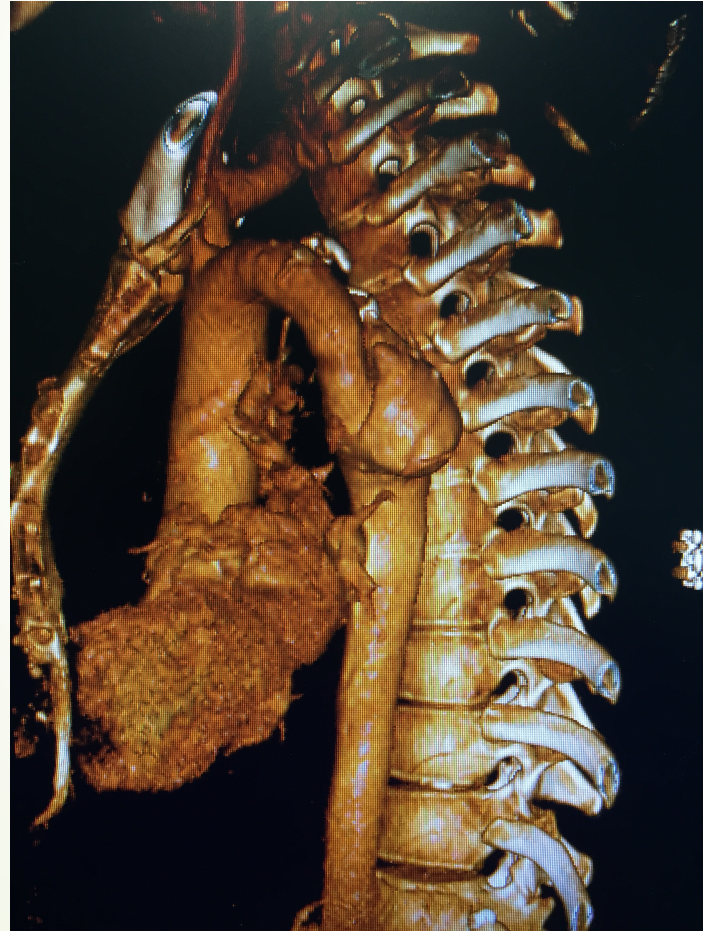

Cerrahi Tedavi

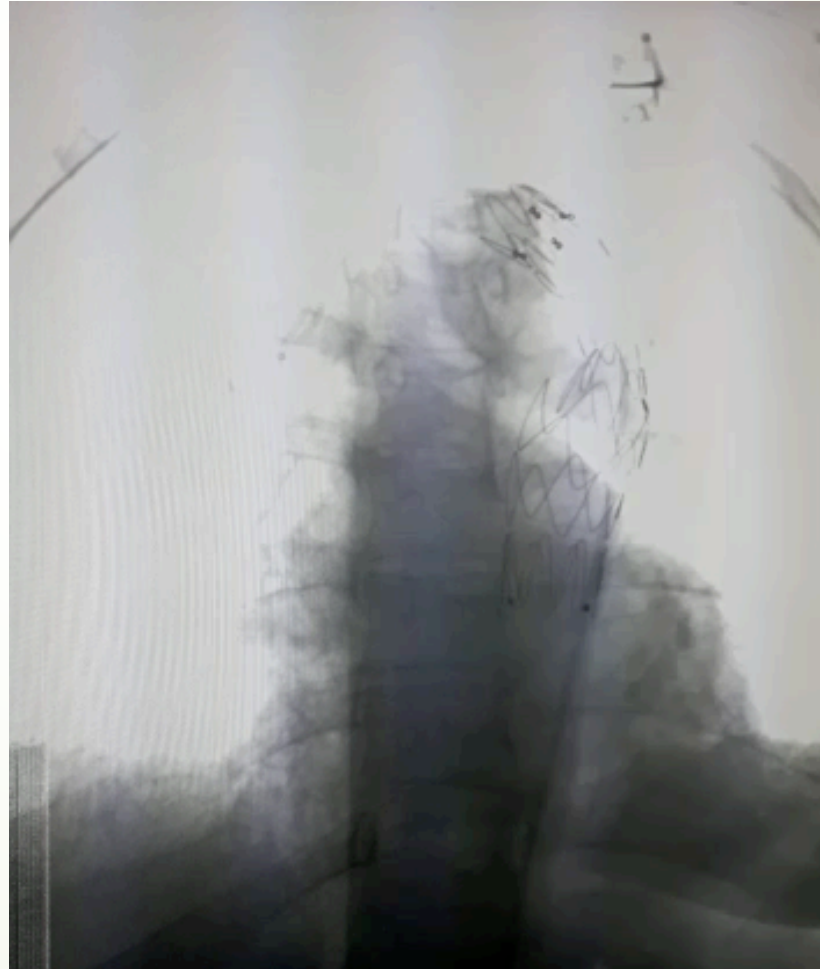

Cerrahi Tedavi

Cerrahi Tedavi

Cerrahi Tedavi

- AAA komplikasyonları
  - Aortoenterik fistül
  - Primer aortik fistül
  - Akut abdominal aortik okklüzyon

Teşekkür ederim...